

**T.C. YARGITAY 17. HUKUK DAİRESİ 08.07.2020 Tarihli 2019/5203 Esas
Numaralı 2020/4530 Kararında**

*** TRAFİK KAZASI SONUCU ÖLÜM NEDENİYLE MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT İSTEMİ (Dava Dilekçesinde Maddi Zararlarının Müştereken ve Müteselsilen Davalılardan Tahsiline Karar Verilmesi İsteminde Bulunduğu - Davalıların Müşterek ve Müteselsilen Sorumluluk İlkesince Tazminatın Tamamından Sorumluluğuna Hükmetmek Gerekir iken Hem Kusur Oranına Göre Hem de Müştereken Müteselsilen Belirlenen Miktardan Sorumlu Olacağı Yönünde Karar Verilmesinin Doğru Görülmediği)**

*** MANEVİ TAZMİNAT MİKTARININ BELİRLENMESİ (Davacılar Lehine Takdir Olunan Manevi Tazminatların Bir Miktar Az Olduğu Görüldüğü - Hakkaniyete Uygun Bir Manevi Tazminata Hükmedilmek Üzere Kararın Bozulması Gerektiği)**

*** MÜTERAFİK KUSUR (Destek Motosiklette Yolcu Olup Kaza Tespit Tutanağına Göre Kask Takılmadığının Tespit Edildiği Kaza Sonrası Tıbbi Belgelerde Ölüm Nedeninin Kafa Travmasına Bağlı Beyin Harabiyetine Bağlı Hemorajik Kanama Olduğunun Belirtildiği - Olayda Desteğin de Müterafik Kusuru Söz Konusu Olup Mahkemece Tazminat Miktarı Belirlenirken %20 Oranında İndirim Yapılması Gerektiği)**

*** VEKALET ÜCRETİ (Manevi Tazminattan Sorumlu Olmayan Davalı Trafik Sigortacısının Manevi Tazminata İlişkin Vekalet Ücretinden Sorumlu Tutularak Karar Verilmesinin Bozmayı Gerektirdiği)**

6098/m.51,52,56

ÖZET : Dava, trafik kazasından kaynaklanan ölüm nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Davacılar vekilinin, dava dilekçesinde maddi zararlarının müştereken ve müteselsilen davalılardan tahsiline karar verilmesi isteminde bulunduğu anlaşılmalı davalıların müşterek ve müteselsilen sorumluluk ilkesince, tazminatın tamamından sorumluluğuna hükmetmek gerekir iken hem kusur oranına göre hem de müştereken müteselsilen belirlenen miktardan sorumlu olacağı yönünde karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.

Davacılar lehine takdir olunan manevi tazminatların az olduğu görülmüş ve hakkaniyete uygun bir manevi tazminata hükmedilmek üzere kararın bozulması gerekmiştir.

Destek motosiklette yolcu olup, kaza tespit tutanağına göre kask takılmadığının tespit edildiği, kaza sonrası tıbbi belgelerde ölüm nedeninin kafa travmasına bağlı kanama olduğunun belirtildiği anlaşılınca olayda desteğin de müterafik kusuru söz konusudur. Buna göre; mahkemece, bilirkişi tarafından belirlenen zarar miktarı üzerinden %20 oranında müterafik kusur indirimi yaparak tazminatın belirlenmesi gerekirken, bu husus gözetilmeden hüküm verilmiş olması doğru görülmemiştir.

Manevi tazminattan sorumlu olmayan davalı trafik sigortacısının manevi tazminata ilişkin vekalet ücretinden sorumlu tutularak karar verilmesi doğru görülmemiştir.

DAVA : Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davacılar vekili ile davalılar ... ve ... vekili, davalı ...Ş. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

KARAR : Davacılar vekili, müvekkillerinin 22.07.2013 tarihinde meydana gelen trafik kazasında vefat eden ... 'nın anne ve babası olduklarını, müvekkillerinin çocuğu ...'in ölümüne neden olan trafik kazasının müteveffa ...'in yolcu olarak bulunduğu, sürücüsünün davalılardan ... olduğu, ...'e ait motosikletin ... ilçesi ... Caddesi üzerinde seyir halinde iken davalı ...'in kullandığı davalı ...'e ait kamyonun çarpışması sonucu meydana geldiğini, müteveffa ... 'nın olay yerinde sürücü ...'in kullandığı kamyonun altında kalarak vefat ettiğini, olay sonrasında tutulan kaza tespit tutanağında her iki sürücünün de kusurlu olduğunun belirtildiğini, kazadan sonra yapılan alkol muayenelerinde davalı ...'in kanında uyuşturucu madde çıktığını, müteveffa ... 'nın olay tarihinde henüz 18 yaşında olup liseyi yeni bitirdiğini, ... Meslek Yüksek Okulu Pazarlama Bölümü'nü kazanmış olup sınav sonucunu öğrenemediğini, müvekkillerinin tek çocuğu olan ...'in ani ölümünün müvekkilleri üzerinde büyük acı bıraktığını belirterek, fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla davacı ... için 25.000,00 TL maddi, 200.000,00 TL manevi; diğer davacı ... için 25.000,00 TL maddi 200.000,00 TL manevi tazminatın müştereken müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece iddia savunma toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına dayanılarak, davanın kısmen kabulüne, davalılar ..., ... ve ... şirketinin 14.792,97 TL den, davalılar ..., ... ve ... Sigorta A.Ş'nin 6.574,66 TL'den sorumlu olmak üzere toplam 21.367,63 TL maddi tazminatın 22/07/2013 olay tarihinden itibaren (davalı ... şirketleri açısından dava tarihinden itibaren) işleyecek yasal faiziyle birlikte tüm davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı ...'na verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, davalılar ..., ... ve ... şirketinin 15.840,54 TL'den, davalılar ..., ... ve ... Sigorta A.Ş.'nin 7.040,24 TL'den sorumlu olmak üzere toplam 22.880,07 TL maddi tazminatın 22/07/2013 olay tarihinden itibaren (davalı ... şirketleri açısından dava tarihinden itibaren) işleyecek yasal faiziyle birlikte tüm davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı ...'na verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, 30.000,00 TL manevi tazminatın 22/07/2013 olay tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılar ..., ..., ... ve ...'den müştereken ve müteselsilen alınarak davacı ...'na verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, 30.000,00 TL manevi tazminatın 22/07/2013 olay tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılar ..., ..., ... ve ...'den müştereken ve müteselsilen alınarak davacı ...'na verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar vekili ile davalılar ... ve ... vekili, davalı ...Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1-)Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde, dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalılar ... ve ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2-)Dava, trafik kazasından kaynaklanan ölüm nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Davacılar vekili dava dilekçesi ile talep edilen maddi tazminatların davalılardan müştereken müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiş, hükme esas alınan 11.03.2015 tarihli bilirkişi raporuna göre, davacıların desteğinin yolcu olarak bulunduğu motosiklet sürücüsü ...'in kazanın oluşumunda %75, karşı araç sürücüsü ... ise %25 kusurlu bulunmuş, mahkemece hem davalıların kusur oranına göre hem de müştereken müteselsilen şeklinde hüküm kurularak tazminata hükmedilmiştir. Tek bir olaya bağlı aynı haksız eylemden değişik hukuki nedenlerle sorumlu olanlardan her biri, BK.nun 50. ve 51. (6098 Sayılı BK'nun 61 ve 62. md.) maddeleri uyarınca, zarardan müteselsilen sorumludurlar. Müteselsil sorumlulukta, kural olarak borçlulardan her biri, aynı Kanunun'un 141. (6098 Sayılı BK'nun 162. md.) maddesine göre, borcun tamamından sorumludurlar. Nitekim, 2918 Sayılı KTK.nun 88/1. maddesinde, trafik kazası nedeniyle müteselsil sorumluluk öngörülmüştür. Davacılar,

zararlarını müştereken ve müteselsilen talep edebilecekleri gibi yasanın verdiği müteselsilen talep hakkından açıkça vazgeçerek her bir failin kusuru oranında da talepte bulunabilirler.

Davacılar vekilinin, dava dilekçesinde maddi zararlarının müştereken ve müteselsilen davalılardan tahsiline karar verilmesi isteminde bulunduğu anlaşılınca yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler gereği davalıların müşterek ve müteselsilen sorumluluk ilkesince, tazminatın tamamından sorumluluğuna hükmetmek gerekir iken yazılı şekilde hem kusur oranına göre hemde müştereken müteselsilen belirlenen miktardan sorumlu olacağı yönünde karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.

3-) Borçlar Kanunu'nun 47. maddesi hükmüne göre hakimin özel halleri göz önünde tutarak manevi zarar adı ile hak sahibine verilmesine karar vereceği bir para tutarı adalete uygun olmalıdır. Hükmedilecek bu para, zarara uğrayanda manevi huzuru doğurmayı gerçekleştirecek tazminata benzer bir fonksiyonu olan özgün bir nitelik taşır. Bir ceza olmadığı gibi, mamelek hukukuna ilişkin zararın karşılanması da amaç edinmemiştir. O halde, bu tazminatın sınırı onun amacına göre belirlenmelidir. Takdir edilecek miktar, mevcut halde elde edilmek istenilen tatmin duygusunun etkisine ulaşmak için gerekli olan kadar olmalıdır. 22.06.1966 tarihli ve 7/7 Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'nın gerekçesinde takdir olunacak manevi tazminatın tutarını etkileyecek özel hal ve şartlar da açıkça gösterilmiştir. Bunlar her olaya göre değişebileceğinden hakim bu konuda takdir hakkını kullanırken ona etkili olan nedenleri de karar yerinde objektif ölçülere göre isabetli bir biçimde göstermelidir.

Hakimin bu takdir hakkını kullanırken, ülkenin ekonomik koşulları, tarafların sosyal ve ekonomik durumları, paranın satın alma gücü, tarafların kusur durumu, olayın ağırlığı, olay tarihi gibi özellikleri göz önünde tutması ve buna göre manevi tazminat takdir edilmesi gerektiği açıkça ortadadır. (HGK 23/06/2004, 13/291-370)

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında, davacılar lehine takdir olunan manevi tazminatların bir miktar az olduğu görülmüş ve hakkaniyete uygun bir manevi tazminata hükmedilmek üzere kararın bozulması gerekmiştir.

4-) Zararın meydana gelmesinde veya artmasında zarar görenin de kusurunun bulunması halinde söz konusu olan müterafik kusur Borçlar Kanunu'nun 44. maddesinde (6098 Sayılı TBK madde 52) düzenlenmiştir. Buna göre zarara uğrayan, zarar doğuran eyleme razı olmuş veya kendisinin sebep olduğu hal ve şartlar zararın meydana gelmesine etki yapmış veya tazminat ödevlisinin

durumunu diğer bir surette ağırlaştırmış ise, hakim tazminat miktarını hafifletebilir.

Müterafik kusur indiriminde her somut olayın özelliğine göre olayın meydana geliş tarzı ve zararın artmasında zarar görenin kusurlu davranışının sonuca etkisi değerlendirilerek uygun oranda bir indirim yapılmasını gerektirir ve zarar görenin müterafik kusurunun tespiti halinde BK.nun 44.maddesi uyarınca tazminattan uygun bir indirim yapılması, gerek öğretide gerekse Yargıtay İçtihatlarında benimsenmiş ve yerleşmiş bulunmaktadır.

Somut olayda; destek motosiklette yolcu olup, kaza tespit tutanağına göre kask takılmadığının tespit edildiği, kaza sonrası tıbbi belgelerde ölüm nedeninin kafa travmasına bağlı beyin harabiyetine bağlı hemorajik kanama olduğunun belirtildiği anlaşılmakla olayda desteğin de müterafik kusuru söz konusudur. Mahkemece tazminat miktarı belirlenirken, Dairemiz uygulamalarına göre; desteğin müterafik kusuru olması durumunda %20 oranında indirim yapılması gerektiği kabul edilmektedir.

Buna göre; mahkemece, bilirkişi tarafından belirlenen zarar miktarı üzerinden %20 oranında müterafik kusur indirimi yaparak tazminatın belirlenmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm verilmiş olması doğru görölmemiştir.

5-)Kabule göre de manevi tazminattan sorumlu olmayan davalı trafik sigortacısının manevi tazminata ilişkin vekalet ücretinden sorumlu tutularak karar verilmesi doğru görölmemiştir.

6-)Bozma neden ve şekline göre, davacılar vekili ile davalılar ... ve ... vekili ve davalı ...ř. vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görölmemiştir.

SONUÇ : Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar ... ve ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) ve (5) numaralı bentlerde açıklanan nedenlerle davalı ...ř. vekilinin, (3) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin, (4) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar ... ve ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle hükmün BOZULMASINA, (6) numaralı bentte açıklanan nedenlerle bozma neden ve şekline göre davacılar vekili ile davalılar ... ve ... vekili ve davalı ...ř. vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacılar ile davalılar ..., ... ve ... Sigorta A.ř.'ye geri verilmesine 08.07.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C. YARGITAY 17. HUKUK DAİRESİ 2016/2286 Esas Numaralı 2019/338 Kararında

1- Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre; davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

Dava, trafik kazasından kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

2- Zararın meydana gelmesinde veya artmasında zarar görenin de kusurunun bulunması halinde müterafik kusur söz konusu olur. Müterafik kusur, Borçlar Kanunu'nun 44. maddesinde (6098 sayılı TBK md. 52) düzenlenmiştir. Buna göre zarara uğrayan, zarar doğuran eyleme razı olmuş, kendisinin sebep olduğu hal-şartlar zararın meydana gelmesine etki yapmış olabilir. Ya da tazminat ödevlisinin durumunu diğer bir surette ağırlaştırmış olabilir. Bu durumda hâkim tazminat miktarını hafifletebilir.

Müterafik kusurun indiriminde her-somut-olayın özelliğine göre olayın meydana geliş tarzı ve zararın artmasında zarar görenin kusurlu davranışının sonuca etkisi değerlendirilir. Sonuca etkisi varsa bu uygun oranda bir indirim yapılmasını gerektirir. Zarar görenin müterafik kusurunun tespiti halinde TBK'nun 52.maddesi uyarınca tazminattan indirim yapılması, öğretide ve Yargıtay İçtihatlarında benimsenmiş-yerleşmiş bulunmaktadır.

Somut olayda davacıların desteği motosiklette yolcu olup kask takıp takmadığı dosya kapsamından anlaşılamamaktadır. Otopsi raporunda ise davacıların desteğinin ölüm sebebi kafa travmasına bağlı olarak değerlendirilmiştir. Davalılar vekili, kask takılmaması nedeniyle müterafik kusur indirimi yapılması gerektiği savunmasında bulunmuştur. Bu itibarla, davalının savunması üzerinde durularak mahkemece desteğin müterafik kusurun varlığı ve indirim yapılması gerekip gerekmediğinin irdelenip tartışılması gerekir. Müterafik kusur oluşturduğunun kabul edilmesi halinde tazminattan %20 oranında indirim yapılması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir. Eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir. Demek suretiyle tazminata ilişkin değerlendirmelerde kusur oranına göre bir değer belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır.